

Економічні науки : збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Серія "Регіональна економіка". Випуск 19 (75). Редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Л.Л. Ковальська. Луцьк : ВІП ЛНТУ, 2022. 290 с.

УДК 339

Галазюк Наталія, к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0001-7918-4268>

e-mail: galazyk-n@ukr.net

Galaziuk N., PhD in Economics, Associate Professor

Lutsk National Technical University

<https://orcid.org/0000-0001-7918-4268>

e-mail: galazyk-n@ukr.net

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У СТИМУЛЮВАННІ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СПІВПРАЦІ

Розкрито вплив держави на формування інвестиційного клімату в Україні у сучасних глобальних умовах. Виокремлено актуальні проблеми інвестиційного середовища країни та запропоновано окремі шляхи активізації міжнародних інвестиційних процесів та напрямів зростання ефективності інвестиційної політики.

Ключові слова: глобалізація, інвестиції, міжнародне інвестування, інвестиційна діяльність, інвестиційний клімат, державне регулювання.

THE ROLE OF THE STATE IN PROMOTING INTERNATIONAL INVESTMENT COOPERATION

The dynamic development of the modern world economy takes place under the influence of the ever-increasing competition of all participants in international economic relations. It is obvious that the constant changes of expansion and deepening of countries to international investment cooperation. The lack of financial resources and the insufficient level of reserves of internal investment resources force the state leadership to resort to the search for additional resources, the establishment of ties and the involvement of foreign partners in cooperation. Today, foreign capital remains additional to national capital and plays the role of a catalyst in the development of the national economy.

Studies of international investment cooperation have always been in the center of attention of economic science. This is explained by the fact that investments, in particular foreign ones, are an important tool for structural changes in the national economy, the formation of favorable conditions for exiting the economic crisis, the introduction of new researches of NTP, which ensures high indicators of financial and economic activity, both at the macro and macro levels.

The new military, political and economic situation in the country significantly complicated the processes related to the inflow of foreign investments.

Taking into account the factors listed above, it is necessary to research and outline new problematic aspects and directions for their solution in modern global conditions.

The purpose of this article is to study the need for state participation in the processes of stimulation and attraction of foreign investments in the country's economy in conditions of deepening globalization.

The deepening of investment cooperation is closely related to the processes of globalization of the world economy. The concept of globalization should be considered as a self-organized system that is associated with the growth of economic openness of national economies, their interdependence and interaction, and as a consequence of strengthening economic integration into the world economy. Processes of integration of national economies through trade, financial flows, the spread of technologies, the development of information networks, and intercultural exchange are inherent in globalization itself. It is logical that the consequences of globalization are the regular nature of cooperation between individual states and firms based on the advantages of international division and cooperation of labor. The objective process of globalization of world economic relations determines the development of international investment cooperation as the most complex component of this process.

The development of investment strategy and structural policy, economic decision-making takes place on two levels, the first level is represented by business entities, in particular, companies, corporations, they are the ones who form the final investment decisions, based on priorities that reflect social needs, the second level is the national economy. These two levels strengthen investment cooperation.

Attracting foreign investments to the domestic economy is the main task that will have to be solved in the coming years. However, it is generally known that the growth of financial flows to Ukraine in the near future will depend on the military and political situation in the country.

In Ukraine, there are both subjective and objective factors that can negatively affect investment processes, in particular: the war with Russia, one of the biggest obstacles to attracting international investments to the Ukrainian economy; the absence of a stable macroeconomic situation and the spread of corruption; mistrust of the judicial system, unfortunately, the country does not have the necessary legal instruments that would ensure the quality resolution of disputes and legal rights of the investor, the foreign investor is granted equal rights in all sectors of the economy; instability of legislation, constant changes in the field of law-making do not provide a foreign investor with guarantees of protection from unstable laws, constant attempts to improve regulatory acts in accordance with the implementation of the main strategic goals of the state caused frequent changes in Ukrainian legislation; the low purchasing power of Ukrainians and low macroeconomic indicators compared to other developed countries leave Ukraine on the periphery of foreign investment flows.

In today's conditions, the following are the priority directions for promoting the development of international investment: the end of the war and the territory of the country, the stabilization of the economic and political situation, a transparent

and stable legislative system for supporting the investment activities of foreign partners, expanding the scope of the search for additional investment resources for the recovery and development of the Ukrainian economy.

Key words: globalization, investment, international investment, investment activity, investment climate, state regulation.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Динамічний розвиток сучасної світової економіка відбувається під дією постійно зростаючої конкурентної боротьби усіх учасників міжнародних економічних відносин. Очевидними є той факт, що постійні зміни розширення та поглиблення країн до міжнародної інвестиційної співпраці. Загальновизнаною стає твердження, що розвиток національної економіки в глобальних умовах залежить від активної інвестиційної діяльності.

Основними тенденціями сучасних цивілізаційних процесів є перехід до якісно нового високотехнологічного рівня виробничих процесів, що базується на інформаційних ресурсах, знаннях і технологіях. Брак фінансових ресурсів та недостатній рівень резервів внутрішніх інвестиційних ресурсів змушують керівництво держави вдаватися до пошуку додаткових ресурсів, налагодження зв'язків та залучення до співпраці іноземних партнерів. Іноземний капітал, на сьогоднішній день, залишається додатковим до національного і відіграє роль каталізатора у розвитку національної економіки.

Саме тому, в умовах сьогодення необхідним є впровадження відповідних, актуальних та адекватних інструментів державного впливу, які будуть спрямовані на покращення інвестиційного клімату та підвищення ефективності міжнародного інвестування.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Дослідження питань міжнародної інвестиційної співпраці завжди знаходилися в центрі уваги економічної науки. Це пояснюється тим, що інвестиції, зокрема і іноземні є важливим інструментом структурних зрушень в національній економіці, формування сприятливих умов виходу з економічної кризи, впровадження нових досліджень НТП, що

забезпечує високі показники фінансово-господарської діяльності, як на макро-, так і макрорівнях.

Значний внесок у створення наукових досліджень з питань залучення іноземних інвестицій зробили вітчизняні економісти теоретики Бланк І.О., Борщ Л.М., Білик М.І., Васюренко О.В., Пересада А.А., Майорова Т.В., Діба В.М., Гаврилюк О.В., Саїнчук Н.В., Завгородній А.В.

Водночас, нова військова, політична та економічна ситуація в країні значно ускладнила процеси, що пов'язані з припливом іноземних інвестицій. Враховуючи вище перераховані чинники, необхідно дослідити та окреслити нові проблемні аспекти та напрямки їх вирішення в сучасних глобальних умовах.

Цілю даної статті є дослідження необхідності участі держави у процесах стимулювання та залучення іноземних інвестицій в економіку країни в умовах поглиблення глобалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Поглиблення інвестиційної співпраці тісно пов'язана із процесами глобалізації світової економіки. Концепцію глобалізації, слід розглядати, як самоорганізовану систему, яка пов'язана із зростанням економічної відкритості національних економік, їх взаємозалежності та взаємодії, і як наслідок посилення економічної інтеграції у світову економіку. Саме глобалізації притаманні процеси інтеграції національних економік через торгівлю, фінансові потоки, поширення технологій, розвиток інформаційних мереж та міжкультурний обмін. Логічно, що наслідками глобалізації є регулярний характер співпраці між окремими державами, фірмами на основі переваг міжнародного поділу і кооперації праці. Об'єктивний процес глобалізації світогосподарських зв'язків визначає розвиток міжнародної інвестиційної співпраці, як найскладнішого компоненту цього процесу.

Із розглядом суті поняття глобалізації доцільно виділити її вплив на формування інвестиційного капіталу в Україні. «Євроінтеграційний напрям розвитку української економіки,

поступове входження до світової системи розподілу праці, налагодження нових коопераційних зв'язків між українськими підприємствами та їх закордонними партнерами актуалізують питання розвитку інвестиційного співробітництва України з іншими країнами світу» (Майорова, Диба 2011).

Розробка інвестиційної стратегії та структурної політики, прийняття економічних рішень відбувається на двох рівнях, перший рівень представляють господарюючі суб'єкти, зокрема, компанії, корпорації, саме вони формують остаточні інвестиційні рішення, на основі пріоритетів, які відображають соціальні потреби, другий рівень – це національна економіка. Ці два рівні посилюють інвестиційну співпрацю.

Аби стимулювати приплив іноземних інвестицій, вкрай необхідним є новий підхід до концепцій державного контролю щодо здійснення інноваційної діяльності, а також формування сприятливого інвестиційного клімату в державі (Кубах, 2013).

Залучення іноземних інвестицій у вітчизняну економіку є основним завданням, яке необхідно буде вирішувати в найближчі роки. Проте, загально відомо, що зростання обсягів фінансових потоків в Україну у найближчій перспективі буде залежати від військової та політичної ситуації в країні.

«Інвестиційний процес в Україні гальмується низкою суб'єктивних і об'єктивних факторів, серед яких політична й економічна нестабільність, часті зміни законодавства, повільні темпи приватизації, нерозв'язаність питань земельної власності тощо» (Завгородній, 2019).

Однак, війна не повинна стати бар'єром для припливу іноземних інвестицій в нашу країну. Для покращення інвестиційного клімату та стабілізації економічної ситуації держава має взяти на себе роль ключового гаранта та вжити низку відповідних заходів щодо створення сприятливих умов для розвитку конкурентних відносин в контексті припливу іноземних інвестицій.

1. Нові прямі іноземні інвестиції на даний момент скорочуються, проте закордонні інвестори разом із українською владою уже зараз досліджують нові програми інвестування після завершення війни.

2. Відсутність стабільної макроекономічної ситуації та поширення корупції, порядна держава та громадяни, чесний бізнес, мають забезпечити запобігання злочинного та безвідповідального відношення до інвестиційної діяльності іноземних партнерів.

3. Недовіра до судової системи, нажаль в країні не існує необхідних правових інструментів, які б забезпечили якісне вирішення спорів та законні права інвестора, іноземний інвестор наділяється рівними правами в усіх секторах економіки, однак такий принцип є раціональним за умов високого рівня економічної стабільності, проте згідно із вітчизняним законодавством інвестиції на стимулюються в ключові галузі національної економіки.

4. Нестабільність законодавства, постійні зміни в сфері законотворення не надають іноземному інвестору гарантій захисту від нестабільних законів, постійні спроби удосконалення нормативних актів відповідно до реалізації основних стратегічних цілей держави викликали часті зміни українського законодавства. Досить часто нормативні акти та закони мають декларативний характер.

5. Низька купівельна спроможність українців та низькі макроекономічні показники порівняно з іншими розвиненими країнами залишають Україну на периферії потоків іноземних інвестицій (Завгородній та ін., 2020).

Державний механізм залучення іноземних інвестицій повинен мати у своїй основі комплексного підходу із використанням конкретних регуляторів впливу, методів та інструментів, будить мати позитивний вплив на процеси залучення до міжнародної інвестиційної співпраці.

Висновки. В умовах сьогодення пріоритетними напрямками сприяння розвитку міжнародного інвестування можна виділити: закінчення війни та території країни, стабілізація економічної та політичної ситуації, прозора та стабільна законодавча система, щодо підтримки інвестиційної діяльності іноземних партнерів, розширення сфери пошуку додаткових інвестиційних ресурсів для відновлення та розбудови української економіки.

Список бібліографічного опису

1. Майорова Т.В., Диба В.М. Формування інвестиційного капіталу в умовах глобальних викликів. Інвестиції: практика та досвід № 18. 2011. URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Kyzw7PxJkQIJ:www.investplan.com.ua/pdf/18_2011/3.pdf&cd=2&hl=uk&ct=clnk&gl=ua&client=firefox-b-d
2. Кубах Т.Г. Інвестиційний клімат держави: теоретичний та практичний аспект. Електронний журнал «Ефективна економіка» № 12. 2013. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?Op=1&z=2604>
3. Завгородній А.В. Механізми залучення прямих іноземних інвестицій на підприємства регіону. Проблеми системного підходу в економіці. Збірник наукових праць. Випуск 5(73). Частина 1. Київ. 2019. С. 18–23.
4. Сاینчук Н.В., Гаврилюк О.В., Голик І.І. Механізм державного регулювання залучення іноземних інвестицій в економіку України. Науковий вісник ужгородського національного університету. Випуск 30. 2020. С. 144–149.

References

1. Maiorova T.V., Dyba V.M. Formuvannia investytsiinoho kapitalu v umovakh hlobalnykh vyklykiv. Investytsii: praktyka ta dosvid № 18. 2011. URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Kyzw7PxJkQIJ:www.investplan.com.ua/pdf/18_2011/3.pdf&cd=2&hl=uk&ct=clnk&gl=ua&client=firefox-b-d [in Ukrainian].
2. Kubakh T.H. Investytsiinyi klimat derzhavy: teoretychnyi ta praktychnyi aspekt. Elektronnyi zhurnal «Efektyvna ekonomika» № 12. 2013. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?Op=1&z=2604> [in Ukrainian].
3. Zavorodnii A.V. Mekhanizmy zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii na pidpriemstva rehionu. Problemy systemnoho pidkhotu v ekonomitsi. Zbirnyk naukovykh prats. Vypusk 5(73). Chastyna 1. Kyiv. 2019. S. 18–23.
4. Sainchuk N.V., Havryliuk O.V., Holyk I.I. Mekhanizm derzhavnoho rehuliuвання zaluchennia inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy. Naukovyi visnyk uzhorodskoho natsionalnogo universytetu. Vypusk 30. 2020. S. 144–149.